

φεγγάρι

φεγγάρι, το, ουσ. [<μσν. φεγγάρι(ν) <φεγγάριον, υποκορ. του αρχ. ουσ. φέγγος], το φεγγάρι. **1.** το σεληνόφως: «κάναμε βαρκάδα με φεγγάρι». **2.** η Σελήνη: «πρώτοι οι Αμερικάνοι αστροναύτες πάτησαν στο φεγγάρι». (Ακολουθούν 19 φρ.)·

- *ανάλογα με τα φεγγάρια του*, ανάλογα με την ψυχολογική του κατάσταση, ανάλογα με τη διάθεσή του: «πότε είναι χαρούμενος και πότε μουτρωμένος, ανάλογα δηλαδή με τα φεγγάρια του || συμπεριφέρεται ανάλογα με τα φεγγάρια του || δεν μπορείς να του έχεις εμπιστοσύνη, γιατί είναι ανάλογα με τα φεγγάρια του»·

- *γεμάτο φεγγάρι*, η πανσέληνος: «τέλη του μηνός θα 'χουμε γεμάτο φεγγάρι»·

- *για ένα φεγγάρι*, βλ. φρ. *ένα φεγγάρι*·

- *είναι με τα φεγγάρια του*, έχει ιδιοτροπίες, παραξενιές, λόξεις: «πρέπει να τον βρεις στην κατάλληλη στιγμή, για να του ζητήσεις αυτό που θέλεις, γιατί είναι με τα φεγγάρια του». Συνών. *είναι με τις μέρες του / είναι με τις νότες του / είναι με τις ώρες του*·

- *ένα φεγγάρι*, στο παρελθόν και σε ακαθόριστο χρονικό διάστημα, μεγάλο ή μικρό: «απ' ότι ξέρω, ένα φεγγάρι έμεινε σ' αυτή τη διεύθυνση, αλλά τώρα δεν ξέρω πού μένει || ένα φεγγάρι γυρνούσε συνέχεια μεθυσμένος, αλλά τώρα συμμαζεύτηκε || ένα φεγγάρι έκανε τον ταξιτζή»·

- *έχει τα φεγγάρια του*, βλ. φρ. *είναι με τα φεγγάρια του*·

- *έχω κάτι φεγγάρια να...*, έχω πολύ καιρό να...: «δεν ξέρω τι κάνει ο τάδε, γιατί έχω κάτι φεγγάρια να τον δω || έχω κάτι φεγγάρια να περάσω απ' αυτό το μπαράκι»·

- *ζει στο φεγγάρι*, είναι τελείως εκτός πραγματικότητας, έχει παντελή άγνοια για όλα όσα συμβαίνουν γύρω του: «ο φίλος σου ζει στο φεγγάρι, για να μην ξέρει πως κάθε χρόνο πρέπει να υποβάλλει φορολογική δήλωση»·

- *ήλιος και φεγγάρι*, παντρεύονται οι γαιδάροι, βλ. λ. [ήλιος](#)·

- *θέλει να του κατεβάσουν το φεγγάρι*, έχει υπερβολικές απαιτήσεις, ζητάει παράλογα πράγματα: «είναι εξουτωτικός διαπραγματευτής, γιατί, σε κάθε διαπραγμάτευση που κάνει θέλει να του κατεβάσουν το φεγγάρι»·

- *λειψό φεγγάρι*, η σελήνη που βρίσκεται στην πρώτη ή την τελευταία φάση της: «μόλις γίνει λειψό το φεγγάρι, έλα πάλι να ξανακουβεντιάσουμε την υπόθεσή σου»·

- *ολόγεμο φεγγάρι ή ολόγιομο φεγγάρι*, βλ. φρ. *γεμάτο φεγγάρι*·

- *όρθιο φεγγάρι, δίπλα ο γεμιτζής*, βλ. συνηθέστ. *όρθιο φεγγάρι, δίπλα ο καπετάνιος*·

- *όρθιο φεγγάρι, δίπλα ο καπετάνιος*, όταν τα πράγματα στη ζωή ενός ανθρώπου εξελίσσονται κανονικά, τότε δεν είναι απαραίτητο να επαγρυπνεί διαρκώς. Από το ότι, όταν το φεγγάρι είναι όρθιο, επικρατεί καλός καιρός και ο καπετάνιος μπορεί να κοιμάται ήσυχος·

- *πλαγιαστό φεγγάρι, όρθιος ο γεμιτζής*, βλ. συνηθέστ. *πλαγιαστό φεγγάρι, όρθιος ο καπετάνιος*·

- *πλαγιαστό φεγγάρι, όρθιος ο καπετάνιος*, κάθε φορά που αντιμετωπίζει κάποιος δυσκολίες, πρέπει να επαγρυπνεί διαρκώς. Από το ότι, όταν το φεγγάρι είναι πλαγιαστό, επικρατεί άσχημος καιρός, οπότε ο καπετάνιος πρέπει να επαγρυπνεί·

- *πρόσωπο φεγγάρι*, βλ. λ. [πρόσωπο](#)·

- το μπλε φεγγάρι, έτσι λέγεται η δεύτερη πανσέληνος μέσα στον ίδιο μήνα, κάτι που παρουσιάζεται κάθε δυόμισι χρόνια: «στα τέλη Ιουλίου του 2004 είχαμε μπλε φεγγάρι». Από αγγλική έκφραση που σημαίνει πως είναι κάτι σπάνιο. Βέβαια, το χρώμα αυτής της πανσέληνου είναι κανονικά κίτρινο·

- του Γενάρη το φεγγάρι ήλιος της ημέρας μοιάζει, βλ. λ. [Γενάρης](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας